

INTERNATIONELLT SOLIDARITETSARBETE FÖR FRED, DEMOKRATI OCH MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

Verksamhetspolicy för Olof Palmes Internationellas Center

Antagen av Palmecentrets styrelse den 22 mars 2017

FÖRORD

Fattigdom är inte en olycka eller en tillfällighet. Precis som slaveri och apartheid är det ett resultat av mänskliga handlingar och kan därför avskaffas av människan.

Nelson Mandela, tal på Trafalgar Square 2005

Palmecentrets verksamhetspolicy är det övergripande styrdokumentet för vår verksamhet. Det utgör grunden för Palmecentrets långsiktiga strategiska planering och dess analys och slutsatser ska genomsyra organisationens alla delar. Verksamhetspolicyntas antas årligen av Palmecentrets styrelse och grundar sig i arbetarrörelsens värderingar och samhällsanalys och syftar till att uppnå vårt övergripande mål, en värld med fredliga samhällen grundade på demokratins ideal och där alla människor har lika värde och rättigheter.

Dagens globaliserade värld rör sig allt snabbare och karaktäriseras av både ett aldrig tidigare skådat välstånd och extrema orättvisor. De senaste årtiondena har fört med sig ett ökat välstånd och har bidragit till att fattigdomen minskat för flera hundra miljoner människor. I globaliseringens kölvatten har avstånden mellan människor minskat, kunskapen och förståelsen för levnadsvillkor på andra sidan jordklotet har ökat. Nya landvinningar inom bland annat produktionsteknik och hälsovård har gett många människor ett tryggare och rikare liv. Dag för dag växer också kraven på demokrati, mänskliga rättigheter och social trygghet runt om i världen. Aldrig har det funnits så många demokratier som i dag. Samtidigt ökar ojämlikheten över hela världen, aldrig tidigare har kapitalkoncentrationen varit så hög som den är idag. Ett fåtal individer äger mer än en majoritet av jordens befolkning och flest andel fattiga lever idag i medel- och höginkomstländer. Det är tydligt att jakten på snabba och höga vinster inte tar mänsklig hänsyn. Människor riskerar att förbrukas som varor och klimatet offras. För arbetarrörelsen är det oacceptabelt att samhället slits isär av ökande ojämlikhet, att människor konkurrerar om jobb genom låga löner, ovärdiga arbetsvillkor och utan miljöhänsyn. Den informella ekonomin växer, inte minst i utvecklingsländer. Oreglerade eller direkt olagliga arbetsförhållanden innebär rättslöshet för arbetare. Situationen är slavliknande för de allra mest utsatta. Den mänskliga exploateringen åsidosätter de mänskliga rättigheterna, ökar ojämlikheten och motverkar en hållbar utveckling. Genom att bland annat garantera sociala trygghetssystem, progressiv beskattning, avtals- och arbetsrätt och implementera miljölagstiftning skapas möjlighet till hållbar och rättvis utveckling. Rätten att organisera sig – folkligt, fackligt och partipolitiskt – är centralt för att detta ska ske.

Vår samtid präglas av djupa klyftor i både välfärd och makt, mellan människor och mellan länder och vår framtid hotas av en utvecklingsmodell som tar alltför lite hänsyn till jordens begränsningar. Omkring 1 miljard människor lever på mindre än två dollar om dagen och en

majoritet av dessa är kvinnor. Varje dag dör 16 000 barn av sjukdomar eller svält och närmre 57 miljoner barn går inte i skolan. Omkring 40 miljoner människor lever med hiv och drygt en miljard människor saknar tillgång till rent dricksvatten. Varje år fångslas och torteras fackligt aktiva och tiotusentals arbetare förlorar sina jobb för att de har försökt organisera sig. Låglöneländer spelar ut mot varandra vilket försvårar både den politiska och den fackliga kampen för en bättre tillvaro för alla. Demokratin hotas när populistiska och främlingsfientliga krafter vinner mark i allt fler stater i världen.

I arbetet för demokrati och mänskliga rättigheter kan religion spela en central roll, både som destruktiv och konstruktiv kraft. Det finns gott om exempel idag på hur människor, inte minst kvinnor och minoriteter, förtrycks och förföljs i religioners namn. Samtidigt har många människor och samhällen stärkts genom personer och organisationer vars gudstro inspirerar dem till att verka för en bättre värld.

Vi vill se en globalisering som inte bara är ekonomisk utan även politisk, social, hållbar och som kommer alla människor till del. Det är en samhällsprocess som inte kan och inte bör försöka hindras. Utmaningarna och därmed svaren är globala men människor måste ges möjlighet att styra utvecklingen. Världens ledare har enats om gemensamma mål inom ramen för Agenda 2030. De 17 olika delmålen utgör grunden för en progressiv och radikal politik om de ska kunna förverkligas. Delmål 10 som rör minskad ojämlikhet är central för Palmecentrets arbete och är avgörande för att många av de övriga delmålen ska kunna bli verklighet.

Överenskommelser som Agenda 2030 och Parisavtalet möjliggör globala lösningar på gemensamma problem. De bildar ett ramverk för såväl inhemsk politik, utrikesrelationer och inte minst internationellt utvecklingssamarbete och understryker behovet av gemensamma lösningar. För att nå dit krävs det folklig organisering, politisk beslutskraft och facklig mobilisering både lokalt och globalt. Precis som den internationella arbetarrörelsen har förändrat samhället och världen det senaste seklet, arbetar Palmecentret tillsammans med sina medlems- och samarbetsorganisationer för att göra det också i framtiden.

ARBETARRÖRELSENS KAMP FÖR FRIHET, JÄMLIKHET OCH SOLIDARITET

Flera av arbetarrörelsens organisationer grundades i slutet av 1800-talet i kamp för medbestämmande, jämlikhet, frihet och solidaritet. Dessa ideal sammanfattades i det demokratiska samhällsprojektet. Verklig demokrati förutsätter och skapar frihet och jämlikhet med solidariteten som sammanhållande kraft. Arbetarrörelsen har alltid varit en internationell rörelse. Internationella relationer och internationell organisering har kopplats samman med lokal och nationell organisering med insikten om att den ekonomiska och politiska makten aldrig begränsas till nationalstaten. Arbetarrörelsen grundar sig i övertygelsen om att det bara är genom organisering som vi kan förändra samhället och påverka dess utveckling så att den kommer alla till del. Tillsammans bär arbetarrörelsens organisationer på en unik historia och lång praktisk erfarenhet av demokratiutveckling, fattigdomsbekämpning och internationell solidaritet. Under mer än hundra år har arbetet för förändring i Sverige och internationellt drivits framåt.

Olof Palmes Internationella Center är en del av den svenska arbetarrörelsen och bildades 1992 för att främja demokrati, mänskliga rättigheter och fred i Olof Palmes anda. Då införlivades också organisationerna Arbetarrörelsens Internationella Centrum, Arbetarrörelsens

Fredsforum och I-fonden i Palmecentret. Vi är en demokratiskt styrd organisation och våra medlemsorganisationer representerar den svenska arbetarrörelsen såsom den fackliga centralorganisationen LO och dess medlemsförbund, ABF, Socialdemokraterna och dess sidorganisationer, Unga Örnar, Hyresgästföreningen, Arbetarrörelsens folkhögskolor, Folkets hus och parker och Verdandi. Våra medlemsorganisationers engagemang och erfarenhet som folkrörelser är basen för vårt arbete och deras stora internationella nätverk möjliggör samarbeten med organisationer som delar våra värderingar världen över.

Den internationella solidariteten definierar våra relationer och samarbeten. Vårt arbete utgår från principen att de mänskliga rättigheterna är universella, odelbara och ömsesidigt beroende. Vi arbetar således för en värld där alla har samma möjligheter och jämlika livsvillkor. Förutsättningarna för en sådan utveckling är fred och säkerhet, demokrati och fungerande statsförvaltningar där folkrätten respekteras och ansvarsutkrävande är möjligt. Det producerade välståndet måste komma alla till del och den ekonomiska utvecklingen behöver ske med hänsyn till vad som är ekologiskt och socialt hållbart. Jämlika samhällen gynnar tilliten, tryggheten, folkhälsan och den individuella friheten. Demokratiska politiska partier, starka fackföreningar och ett brett folkligt engagemang är avgörande för att åstadkomma samhällelig förändring som ökar jämlikheten och rättvisan. Ett samhällsbygge kan bara bli bestående och framgångsrikt om det grundar sig på människors fria vilja till gemenskap och organisering. Starka folkrörelser och ett levande civilsamhälle är inte bara förändringskrafter utan även bärande delar av demokratin. Organisering är många gånger en förutsättning för individuell frihet.

VÅRA POLITISKA PRIORITERINGAR

Palmecentrets prioriteringar är mänskliga rättigheter, demokrati och fred. För att dessa ska kunna förverkligas på ett meningsfullt sätt krävs det en politik som skapar samhällssystem och strukturer som värnar och främjar rättvisa, jämlikhet och frihet. Ett samhälle är jämlikt endast om alla människor garanteras samma möjlighet till frihet.

Mänskliga rättigheter

Alla människor är födda fria och lika i värde och rättigheter.

Art. 1 ur den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna

Alla människors lika värde, oavsett vilka vi är eller var vi kommer ifrån, är en grundförutsättning för frihet, rättvisa och fred. De mänskliga rättigheterna – så som de kommer till uttryck i *Den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna* från 1948, *Konvention om sociala och ekonomiska rättigheter* från 1966, *Konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter* från 1976 och övriga konventioner – utgör en helhet. De är universella, odelbara och ömsesidigt beroende. Det betyder att de politiska och civila rättigheterna är lika viktiga som de sociala och ekonomiska. Kampen mot fattigdom och ojämlikhet är i djupaste mening en kamp för mänsklig värdighet och mänskliga rättigheter. Det handlar om insatser på många olika plan i samhället i syfte att förändra strukturer och maktrelationer för att främja människors frihet. Fattigdom handlar lika mycket om brist på säkerhet och inflytande som brist på materiella tillgångar och möjligheter till försörjning. Det är samtidigt viktigt att påpeka att de mänskliga rättigheterna stundtals hamnar i konflikt med varandra. Exempelvis riskerar rätten att tro och uttrycka vad man vill kränka rätten till frihet från diskriminering. Det är viktigt att dessa situationer avgörs med stor omsorg om de mänskliga rättigheternas integritet och individens okränkbarhet.

De mänskliga rättigheterna utgör grunden till att människor över hela världen kan kräva sin rätt gentemot stater. I rättslig mening är staten också ytterst ansvarig för att de mänskliga rättigheterna respekteras, främjas, försvaras och förverkligas i varje land. Men i verkligheten delas det ansvaret av alla aktörer i ett samhälle. Organisationer, fackföreningar, politiska partier och trossamfund med flera är skyldiga att följa de lagar och system om mänskliga rättigheter som inrättats av staten och de har också ett ansvar för att människors värde och värdighet respekteras i samhället. Respekten för de mänskliga rättigheterna är nödvändig för att skapa en jämlik och hållbar värld fri från fattigdom och förtryck för nuvarande och kommande generationer. Palmecentret, tillsammans med våra medlemsorganisationer, arbetar därför med att:

- stödja människors organisering som syftar till att stärka respekten för de mänskliga rättigheterna,
- opinionsbilda för, och öka kunskapen om, de mänskliga rättigheterna,
- verka för att respekt för de mänskliga rättigheterna genomsyrar all verksamhet som utförs av eller med Palmecentret.

Demokrati

För oss är demokratin en fråga om människovärde. Och människovärde, det är de politiska friheterna, rätten att fritt få uttrycka sin mening, rätten att få kritisera och bilda opinion. Människovärde – det är rätten till hälsa och arbete, utbildning och social trygghet. Människovärde – det är rätten och den praktiska möjligheten att tillsammans med andra forma framtiden. Dessa rättigheter, demokratis rättigheter, kan inte få vara förbehållna ett visst skikt av samhället. De måste vara hela folkets egendom.

Olof Palme i sitt tal inför den socialdemokratiska partikongressen den 28 september 1975

Vi tror på alla människors lika rätt och förmåga att ha makt över sitt liv, vara med och forma sin omgivning och delta i samhällsstyret. Demokratin skapar förutsättningar för människor att leva ett liv i frihet. Det är ett styrelseskick med förmåga att lösa konflikter fredligt. När individer ges samma rätt att påverka kollektiva beslut kan intressemotsättningar mellan kollektiv och individ lättare hanteras. Det bär också på potentialen till en rättvis omfördelning av samhällets resurser. Tilltron till ett sådant demokratiskt samhällsbygge är grundläggande för arbetarrörelsen, det är en bärande del av vår samhällsanalys och har varit avgörande i kampen för reformistiska landvinningar. Demokratin är dock inte ett statiskt tillstånd. Det är ett system som måste försvaras och utvecklas för att inte stagnera, tas för given och utnyttjas. Vår erfarenhet visar att när fackföreningar, miljöorganisationer och folkrörelser saknas som proteströster mot anti-demokratiska krafter och som motvikt till kapitalets intressen så leder det till att demokratin försvagas, respekten för arbetarnas rättigheter minskar, miljöhänsyn åsidosätts och exploateringen ökar. Ett livskraftigt och dynamiskt civilsamhälle är avgörande för att förverkliga demokratis ideal. Palmecentret, tillsammans med våra medlemsorganisationer, arbetar därför med att:

- öka människors möjlighet och vilja att delta i demokratiska processer för att påverka sina samhällen och därmed sina egna liv,
- bidra till att utveckla demokratiska folkrörelser, fackföreningar och progressiva partier världen över,
- opinionsbilda för, och öka kunskapen om, demokrati och demokratis förutsättningar världen över.

Fred

Vi kan endast hoppas att människan kommer inse att vi alla delar intressen, att hoppet ligger i samarbete, vi kan då kanske hoppas på att skapa fred.

Alva Myrdals tacktal, Nobels fredspris 1982

Arbetarrörelsens syn på fred är inte enbart frånvaron av krig och konflikt, det är också friheten från socialt, politiskt och kulturellt förtryck. Det gäller både direkt och strukturellt våld. Ett samhälle som garanterar stabiliteten genom att förneka människor frihet kan därmed inte sägas leva i fred. Freden garanteras både genom personlig säkerhet samt genom politisk, social och kulturell rättvisa. En långsiktig och varaktig fred kan därmed endast byggas i samhällen som bärs upp av mänsklig frihet och jämlikhet. Varje människas frihet och säkerhet är nära sammankopplad med alla andra människors frihet och säkerhet. Den grundläggande principen om gemensam säkerhet som Olof Palme ofta talade om och arbetade för internationellt innebär att människor inte kan uppnå säkerhet i konflikt med andra, endast tillsammans med varandra. Det är en värld med nedrustning och avspänning som gemensamt mål.

En globalisering präglad av ökat fredligt umgänge mellan länder, organisationer, människor och andra aktörer, stärker freden. Mistro och upprustning driver väpnade konflikter och hotar stabilitet och säkerhet. Den internationella rätten och dess institutioner måste därför stärkas som grundläggande redskap för att skapa och sprida tilltro. Ett FN med kapacitet och förmåga att stå upp för mänskliga rättigheter, demokrati och fred och som plattform för dialog är av största vikt. Det gäller även olika regionala sammanslutningar och samarbeten, såsom Europeiska unionen, Afrikanska unionen (AU), Sydamerikanska nationernas union (UNASUR) och internationella organ såsom Internationella brottsmålsdomstolen (ICC). Europeiska unionen har möjligheten att vara en kraft för mänskliga rättigheter, demokrati och fred, både i och utanför Europa. Unionen har en viktig roll att spela i att bidra till en mer demokratisk värld och har många verktyg till sitt förfogande till detta ändamål. I EU:s grannskap kan bland annat anslutningsprocessen till EU användas av människor för att sätta press på regimer att leva upp till unionens krav på demokrati och mänskliga rättigheter.

Palmecentret, tillsammans med våra medlemsorganisationer, arbetar därför med att:

- öka respekten för och operationaliseringen av antagna FN konventioner och internationell rätt.
- stödja initiativ som främjar dialog och förståelse mellan parter i befintliga eller potentiella konflikter,
- bidra till att stärka människors och samhällets förmåga att fredligt hantera konflikter och kriser, opinionsbilda för, och öka kunskapen om, fred och säkerhet.

GLOBALA UTMANINGAR

Palmecentret ser ett antal frågor som särskilt prioriterade för att bidra till dessa övergripande mål. Hit hör kampen för jämställdhet och en hållbar utveckling, men också kampen mot korruption och ökade spänningar och konflikter.

Jämställdhet

Palmecentret är en feministisk organisation som utgår från övertygelsen om alla människors lika värde och rättigheter. Alla människor ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv, oavsett kön eller könsöverskridande identitet och uttryck. Att arbeta med jämställdhet

handlar om att förverkliga demokratin. Det är en avgörande faktor för verkligt politiskt deltagande och för förenings- och församlingsfriheten. Behovet av ett jämställdhetsperspektiv relaterar även till fredsarbetet, bland annat eftersom fredsförhandlingar och fredsavtal som inkluderar kvinnor blir bättre förankrade och mer långlivade.

Samhället karaktäriseras av en maktordning som ger kvinnor en strukturellt underordnad position. Det betyder att män som grupp generellt sett har mer makt i samhället än kvinnor som grupp. Även andra faktorer spelar in som etnicitet, ålder och klass vilka samverkar och i vissa fall förstärker varandra. För att nå jämställdhet krävs förändringar av den strukturella obalansen i maktförhållanden som råder mellan kvinnor och män. Det inkluderar både politiska, ekonomiska, sociala och kulturella maktförhållanden. Palmecentret anser att det är viktigt att jämställdhet inte reduceras till en fråga för enbart kvinnor, utan det är något som berör oss alla. Både män och kvinnor begränsas av stereotypa könsroller och beteendemönster i sina livsval. Att arbeta med jämställdhet är att arbeta för befrielse från underordning, från våld och från stereotypa förväntningar som begränsar människors frihet. Jämställdhetsarbetet innebär en grundläggande förändring av rådande maktstrukturer men i det långa loppet ökar friheten för alla med ökad jämställdhet och både män och kvinnor har ansvar för att driva på för jämställdheten.

Miljö och klimatarbete

Miljöförstöringen och klimatförändringarna slår hårt mot alla världens människor. Men hårdast mot människor som lever i fattigdom med mindre marginaler och små möjligheter att stå emot miljöförstöringen och klimatförändringarnas konsekvenser. Följden är att klyftorna mellan människor vidgas och att risken för krig och konflikter ökar.

De pågående miljö- och klimatförändringarna är en ödesfråga. Den utvecklingsmodell som länge levererat en allt högre levnadsstandard i vår del av världen, har gjort det till priset av miljöförstörelse och ohållbart utnyttjande av våra gemensamma naturresurser. Vi står inför utmaningen att ställa om till fossilfria samhällen, hållbara konsumtions- och produktionsmönster och att bryta sambandet mellan ekonomisk tillväxt och utarmning av planetens resurser. Miljöperspektivet saknas i 1948 års förklaring om de mänskliga rättigheterna. När förklaringen tillkom sågs miljö främst som råvaror och energi som varje stat kunde förbruka. Idag är det självklart att det finns tydliga samband mellan å ena sidan främjandet av de mänskliga rättigheterna och å andra sidan värnandet om miljön och klimatet. Rätten till liv och personlig säkerhet kan exempelvis tolkas som rätten att leva i en sund miljö där ens liv och säkerhet inte hotas. På samma sätt kan rätten till föda som är tillräcklig för hälsa och välbefinnande ses som rätten till icke förorenat vatten och mat.

Att arbeta för en hållbar miljö och ett hållbart klimat handlar lika mycket om att direkt värna miljön och klimatet som att kämpa för mänskliga rättigheter, mot fattigdom, ojämlikhet och hävda framtida generationers rätt. Arbetarrörelsen har en viktig roll att spela i arbetet för en hållbar utveckling, genom organisering, mobilisering och opinionsbildning, samt genom sina relationer till såväl ekonomiska och politiska makthavare som engagerade gräsrotter.

Anti-korruption

Palmecentret ser korruption som missbruk av tillit, makt eller juridiska skyldigheter som leder till orättfärdig vinst eller nytta, ofta i ekonomiska termer, för en person, en organisation eller ett politiskt parti. Korruption finns över hela världen men är mer vanligt förekommande i

länder med svaga stater och institutioner samt i samhällen där människor har begränsad möjlighet att påverka och där det finns stora brister i folkligt deltagande, transparens och maktindelning.

Korrupta handlingar och beteenden är inte alltid olagliga. Ibland bryter de snarare mot vad som kan sägas vara etiskt och moraliskt försvarbart. Oaktat detta är korruption alltid ett hårt slag mot demokratin och rättssamhället. När pengar och position används för att vinna makt och inflytande undermineras det juridiska systemet och demokratis grundläggande principer om jämlikhet. Korruption är därmed även ur ett socialt perspektiv både orättvist och ineffektivt. Att verka för stärkt demokrati handlar om att verka för deltagande, insyn, transparens och tillit. Yttrandefriheten är vidare en av förutsättningarna för att kunna ställa politiska företrädare och andra makthavare till svars för sina handlingar och deltagande är själva grunden i en demokrati. Det garanteras bland annat i konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter från år 1966, artikel 19 och 25. Samma principer kan appliceras inom de organisationer inom vilka vi verkar och som vi samarbetar med. Palmecentret tolererar inte korruption och arbetar aktivt mot korruption i alla dess former. Vi ser antikorrupsionsarbetet som en integrerad och viktig del av vår verksamhet.

Konfliktmedvetenhet

Konfliktmedvetenhet är i mångt och mycket synonymt med att skapa och värna en demokratisk kultur och verka för respekt, lyssnande, ickediskriminering, deltagande och ickevåld. Grupper som redan är marginaliserade i fredstid får ofta ännu svårare att hävda sina rättigheter under oroliga tider eller under väpnad konflikt. Att försöka bekämpa förtryckande strukturer inom den egna gruppen är särskilt svårt när man befinner sig under press. Detta drabbar särskilt kvinnoorganisationer, homo-, bi- och transorganisationer, liksom olika minoriteter. Därför är det viktigt att Palmecentret skapar förutsättningar för ett demokratiskt civilt samhälle där folkrörelser och organisationer kan agera. Att värna demokratiska aktörers handlingsutrymme under väpnad konflikt är en del i att bygga fred. I ett konfliktområde är det svårt att alltid hävda neutralitet. En tumregel är att skilja på att ta ställning för värden eller för aktörer och grupper. Att ta ställning mot våld innebär att kritisera våldsutövning oavsett vem som utför det. Att ta ställning för demokratiska värden som rätten till deltagande och icke-diskriminering innebär att värna dessa värden oavsett vem som blivit berövad dem. Att en grupp blivit utsatt för förtryck ursäktar aldrig att den gruppen i ett senare skede förtrycker eller åsidosätter andra.

SÅ FÖRÄNDRAR VI VÄRLDEN

Palmecentrets stöd ska i första hand utgå från varje samhälles egna förutsättningar och former för organisering och deltagande. Förändringskraften finns i människors engagemang och gemensamma strävan. Demokratiska föreningar, folkrörelser och andra folkliga sammanslutningar är kraftfulla verktyg för människan att både påverka och styra samhället. De skapar förutsättningar för folklig förankring av samhällsutvecklingen, mobiliserar för progressiva samhällsförändringar och ökar tilltron till samhället och dess institutioner. Samhället är inte statiskt utan förändras ständigt och demokratiska föreningar har förmågan att följa och påverka samhällsutvecklingen. Därför vill Palmecentret vara en organisation i rörelse; en folkrörelse som för samman olika organisationer med samma mål.

Solidaritet

Solidaritet innebär att gemensamt ta ansvar; att en person som en del av en grupp verkar hänsynsfullt utan egenintresse, för denna grups bästa. Det är den vägledande principen för våra relationer och partnerskap. Internationell solidaritet genom praktiskt arbete, genom att tillsammans göra skillnad och åstadkomma förändringar, är det vi strävar efter i alla samarbeten. Sammanfattningsvis innebär vår förändringsteori att vi ser att världen ständigt förändras och att människan kan påverka utvecklingen. Vi tror på den positiva kraften i människors organisering i demokratiska föreningar, ser vikten av meningsutbyte mellan människor och organisationer och ser behovet av gemensamt förändringsarbete i en globaliserad värld där allianser blir allt viktigare.

Människors rättigheter i fokus

Palmecentret arbetar rättighetsbaserat. Vi utgår från människors rättigheter i första hand och inte deras behov. På så sätt hanteras de grundorsaker som skapar ojämlikhet och utsatthet för människor. Den svenska arbetarrörelsens långa erfarenhet av arbete för deltagande, öppenhet, insyn och ansvarsutkrävande utgör grunden för vårt arbete. Centralt för detta är organiseringen. Därför vill vi bidra till att öka organisationer och personers förmåga och möjlighet att demokratiskt åstadkomma samhällsförändringar genom att gå samman. En viktig del av vårt arbete är att se till att människor genom ökad kunskap om sina rättigheter och om statens skyldigheter gentemot dem får verktyg att förändra sin situation.

SÅ ARBETAR VI

Palmecentrets syn på förändring baseras på de praktiska erfarenheter som den svenska arbetarrörelsen samlat på sig under sin långa historia. Genom att fokusera på verksamhetsområdena folkligt deltagande, fackligt samhällsarbete och partipolitisk organisering kan vi dra nytta av erfarenheter och kunskap som finns inom arbetarrörelsen samtidigt som vi stärker och utvecklar solidariska allianser och ger stöd och bidrar med kontakter.

Folkligt deltagande

Människor måste ha möjlighet att organisera sig för att förändra sina samhällen. Folkrörelser som vill förändra samhället måste bygga sitt arbete på kunniga och aktiva medlemmar. Medlemmar som är självständiga, kritiskt tänkande och känner ansvar ger demokratiska organisationer deras styrka. Samtidigt gör organisationer det möjligt för medborgare att underifrån driva sina krav gentemot makthavare. Ett starkt civilsamhälle är en grundbult i ett demokratiskt samhälle. Genom Palmecentret och våra medlemsorganisationer får våra samarbetsorganisationer stöd för att bilda och utveckla sina organisationer. Folkbildning – till exempel genom studiecirkel – är en demokratisk och effektiv metod för att nå utsatta grupper. Palmecentrets insatser för folkbildning har unga, kvinnor och marginaliserade människor i fokus eftersom det är grupper som oftast har eller har haft sämre möjligheter till påverkan i sina samhällen. När människor får ökade kunskaper om sina rättigheter och möjligheter ger det kraft att arbeta för förändring. Ledare i organisationer får också utbildning genom Palmecentret i bland annat ledarskap, jämställdhet och interndemokrati.

Fackligt samhällsarbete

Starka fackföreningar är ett av de viktigaste instrumenten för att genomdriva förändringar i ett land och motverka fattigdom. När människor organiserar sig, kräver sina rättigheter och rimliga villkor i arbetet så förändrar de maktstrukturer och därmed hela samhällen. I dagens

globaliserade värld har makten delvis förskjutits från politiken till multinationella företag och finansiella marknader. Företag flyttar sin verksamhet mellan länder på jakt efter den högsta avkastningen på sitt kapital. Anställda i en och samma koncern har ofta olika arbetsvillkor och ställs inte sällan mot varandra. Enligt Palmecentret måste svaret på detta vara internationell facklig och politisk organisering. Demokratiska, fria och starka fackliga organisationer är en förutsättning för rättvisa löner och goda arbetsvillkor. De är också viktiga aktörer för att säkerställa att mänskliga rättigheter efterlevs och spelar en viktig roll som folkbildare genom sina kurser och utbildningar. Palmecentret stödjer fackliga samarbetsorganisationer som driver samhällspolitiska frågor och behöver utbildning i frågor som opinionsbildning, interndemokrati, organisering, fackligt-politiskt samarbete eller jämställdhet.

Partipolitisk organisering

Demokratiska partier och flerpartisystem är förutsättningar för att den parlamentariska demokratin ska kunna fungera. Demokratiska politiska partier är kraftfulla verktyg för människor att både påverka och styra samhällen. De ökar den folkliga förankringen, möjliggör ett aktivt medborgarskap och demokratisk delaktighet och bidrar på så sätt till samhällsutvecklingen och framväxten av en hållbar demokrati. Men detta förutsätter att de är demokratiskt organiserade, garanterar medbestämmande, inflytande och transparens och därmed är starkare än enskilda politiska ledare. Demokratins potential förverkligas genom välfungerande och demokratiskt orienterade partier med möjlighet att kanalisera medborgarnas engagemang och representera deras vilja. Kvinnor och ungas deltagande begränsas både inom partierna centralt men även genom att kvinno- och ungdomsförbund inte bereds plats för delaktighet i beslutsfattande. Bristande idéutveckling och debatt försvagar vidare systerpartierna och deras ställning samt inverkar negativt på själva grundtanken med flerpartisystem. Svag ideologisk förankring ökar även risken för personifiering av det politiska systemet. Palmecentret uppmuntrar därför särskilt ungas, kvinnors och marginaliserade gruppers deltagande, idéutveckling och främjande av interndemokrati.

Påverkan och kunskapsspridning

Palmecentret ska vara en tydlig och kraftfull röst för mänskliga rättigheter, demokrati och fred. För att kunna förändra världen krävs att vi sprider kunskap och bildar opinion. Vi ska fortsätta att verka för att arbetarrörelsen engagerar sig i och känner ansvar för globala utvecklingsfrågor. Vårt kommunikationsarbete inspireras av Olof Palmes roll som folkbildare och opinionsbildare. Opinionsbildningen syftar bland annat till att lyfta fram de strukturer som skapar och upprätthåller ojämlika förutsättningar och livsvillkor. Vi vill vara en megafon för våra samarbetsorganisationer och ge röst åt grupper och individer som i dag har bristande inflytande och små resurser. På så sätt kan vi öka förståelsen och engagemanget för globala utvecklingsfrågor och behovet av förändring. Vår opinionsbildning ska öka den internationella solidariteten, och vara drivande i debatten kring mänskliga rättigheter, demokrati och fred. Syftet är att öka människors engagemang och påverka politikerna och andra beslutsfattaress ställningstaganden i en riktning som minskar fattigdomen i världen. Informationen ska utformas så att vi på bästa sätt tar tillvara våra samarbetsorganisationers erfarenheter. Tillsammans med våra medlems- och samarbetsorganisationer kan vi engagera fler i debatt och opinionsbildning som leder till konkreta resultat.

Kvalitetssäkring och lärande

Palmecentret vill vara en lärande organisation som genom gediget kvalitetssäkringsarbete utvärderar verksamheten kontinuerligt i syfte att öka vår effektivitet och kompetens. Lärandet

inom organisationen sker bland annat med hjälp av utbildningar, utvärderingar, metodutveckling och genom erfarenhetsutbyten. Kvalitén i arbetet säkerställs vidare genom goda relationer inom verksamheten, tydliga ansöknings- och redovisningsprocesser, kontroll, revision och ett kontinuerligt arbete med riskhantering. Palmecentrets dubbla roller som en stödjande och kontrollerande organisation ställer höga krav på kontinuerlig dialog, gott partnerskap och gedigna system för uppföljning och redovisning. Grundläggande för att lyckas med denna uppgift är värnandet om jämlika och ömsesidiga relationer i vilka vi lär tillsammans.